SCHRIFTELIJKE VRAGEN

artikel 51 van het Reglement van Orde

Titel: Vragen over zorgvuldigheid en herkomst van beleidsregels netcapaciteit Gorinchem

Datum: 10-9-2026
Indiener(s): Eva Dansen (SP)

Inleiding

Hoewel de datum in raadsinformatiebrief nr. Z/26/813740 D-1044684 op 25 augustus staat, ontvingen wij deze 9 dagen later op donderdag 3 september met bijlagen.
Hierin staat dat gemeente Gorinchem nieuwe beleidsregels heeft vastgesteld voor het aanvragen en prioriteren van transportcapaciteit voor woningbouwprojecten binnen het congestiegebied. Deze regels hebben grote impact op ontwikkelaars, Poort6, inwoners en de gemeentelijke woningbouwopgave. Uit de raadsinformatiebrief, de beleidsregels nr. Z/26/813740 D-1044672 en openbare bronnen blijkt dat verschillende keuzes, procedures en criteria nog onduidelijk zijn of vragen oproepen.
Daarnaast valt het op dat de gemeente geen publieke communicatie heeft ingezet richting particulieren en kleine initiatiefnemers als bijvoorbeeld CPO-groepen, terwijl de beleidsregels expliciet stellen dat alle initiatiefnemers gelijke kansen moeten hebben om zich aan te melden. Dit roept bij ons vragen op over de naleving van het gelijkheidsbeginsel, de transparantie van het proces en de feitelijke bereikbaarheid van de procedure voor inwoners die niet professioneel in de bouwsector actief zijn.
Tot slot bevat de toelichting op de beleidsregels passages die aantoonbaar afkomstig zijn uit het Dordtse sjabloon voor capaciteitsprioritering, inclusief verwijzingen die niet op Gorinchem van toepassing zijn. Dit roept vragen op over de zorgvuldigheid waarmee de beleidsregels zijn opgesteld en de mate waarin de toelichting daadwerkelijk is toegesneden op de lokale situatie.

De SP-fractie met inhoudelijke ondersteuning van fractieassistent Ariën van Houwelingen heeft daarom de volgende vragen:

1. Communicatie en tijdslijnen

De raadsinformatiebrief is van 25 augustus j.l. die de raad 3 september heeft ontvangen. De initiatiefnemers kunnen t/m 13 september zich aanmelden waarbij zij zelf verantwoordelijk zijn voor het volledig en op tijd aanleveren van informatie. Voor ons lijkt deze termijn zéér kort. Daarbij valt het ons op dat er geen publieke oproep gedaan. Daardoor is het voor de SP onduidelijk of alle mogelijke initiatiefnemers tijdig zijn bereik en hoe deze zijn geïnformeerd.

1. Wanneer en hoe zijn initiatiefnemers precies geïnformeerd over de nieuwe werkwijze voor het aanvragen van transportcapaciteit?
2. Hoe borgt het college dat *alle* mogelijke initiatiefnemers tijdig zijn bereikt, inclusief partijen die niet dagelijks met woningbouw bezig zijn?
3. Heeft het college signalen ontvangen dat de termijn te kort is, en hoe wordt omgegaan met projecten die door omstandigheden niet tijdig volledig kunnen aanleveren?

2. Bereik van initiatiefnemers incl. particulieren, CPO-groepen & kleine initiatiefnemers

De beleidsregels vereisen gelijke kansen voor alle initiatiefnemers, maar het is onduidelijk hoe dit is geborgd. Zo kan de SP geen enkele publieke communicatie richting particulieren of kleine initiatiefnemers terugvinden. Op gorinchem.nl is wel een informatiepagina geplaatst over de landelijke regeling, maar deze is uitsluitend te vinden onder het ondernemersmenu en bevat geen oproep richting particulieren, CPO-groepen of kleine initiatiefnemers.

4. Kan het college toelichten waarom er geen actieve of brede communicatie is ingezet, terwijl de beleidsregels expliciet stellen dat alle initiatiefnemers gelijke kansen moeten hebben om zich aan te melden?
5. Hoe heeft het college gecontroleerd dat alle initiatiefnemers zoals ontwikkelaars, Poort6, scholen, particulieren, kleine initiatiefnemers en CPO-groepen daadwerkelijk zijn bereikt?
6. Kan het college uitsluiten dat deze groepen zijn benadeeld, en zo niet: is het college bereid alsnog een openbare oproep te doen met een realistische termijn?
7. Welke ondersteuning biedt het college aan particulieren en kleine initiatiefnemers om te voorkomen dat zij worden benadeeld of uitgesloten door de nieuwe procedure?

3. Inspraak

De beleidsregels zijn zonder inspraak vastgesteld, terwijl ze grote maatschappelijke impact hebben.

8. Hoe is het spoedeisend belang onderbouwd dat inspraak onmogelijk maakte, terwijl de impact van deze regels groot is?

4. Privaatrechtelijke route en rechtsbescherming

De volgordelijst valt buiten de Awb (Algemene wet bestuursrecht), wat gevolgen heeft voor rechtsbescherming en democratische controle.

- Een publiekrechtelijk besluit (Awb) is een officieel besluit van de overheid. Daartegen kun je bezwaar, beroep, hoger beroep instellen en heeft de raad de controle, want het is democratisch toetsbaar.
- Een privaatrechtelijke handeling is alsof de gemeente als bedrijf optreedt waardoor er geen bezwaar, geen beroep en geen onafhankelijke toetsing volgt.

Dit is problematisch, omdat het gaat om schaarse publieke capaciteit (netcapaciteit), die normaal publiekrechtelijk verdeeld moet worden volgens het gelijkheidsbeginsel.

9. Waarom kiest het college voor een privaatrechtelijke volgordelijst, terwijl het gaat om schaarse publieke capaciteit die normaal publiekrechtelijk verdeeld moet worden?
10. Hoe wordt democratische en juridische controle geborgd nu bezwaar en beroep niet mogelijk zijn?
11. Hoe voorkomt het college dat grote commerciële ontwikkelaars met meer juridische slagkracht voordeel hebben binnen deze privaatrechtelijke systematiek?

5. Gelijkheid en positie van kleine en sociale projecten

Het puntenstelsel lijkt vooral grotere commerciële ontwikkelaars en grotere projecten te bevoordelen.
De netbewustheidnorm Watt is per vierkante meter. Dat betekent:

- een grote woning heeft meer m² om het vermogen van een elektriche auto, warmtepomp of inductiekookplaat over te verdelen. Oftewel een lagere W/m² → meer punten;
- een kleine woning heeft dezelfde apparaten maar minder m² waardoor hogere W/m² → minder punten.

12. Hoe beoordeelt het college het risico dat het puntenstelsel vooral grotere (commerciële) ontwikkelaars bevoordeelt?
13. Kan het college toelichten hoe het puntensysteem en de gekozen piekbelastingsnorm van 8–10 W/m² zich tot elkaar verhouden?
14. Erkent het college dat deze combinatie ertoe leidt dat kleinere woningen en kleinschalige projecten minder minder makkelijk aan de eisen kunnen voldoen en daardoor minder snel punten kunnen behalen dan grotere projecten?
15. Waarom heeft het college ervoor gekozen om de Dordtse uitzondering voor kleine projecten (automatisch 50 punten) niet over te nemen, terwijl deze uitzondering juist bedoeld is om het gelijkheidsbeginsel te waarborgen en kleinschalige initiatieven te beschermen tegen onevenredige administratieve lasten?
16. Welke maatregelen neemt het college om kleine projecten, CPO-initiatieven en sociale woningbouwprojecten te beschermen tegen achterstelling?
17. Waarom speelt betaalbaarheid geen rol in de hoofdscore, maar pas bij een gelijke stand?
18. Waarom heeft Gorinchem de Dordtse uitzonderingsregeling voor monumenten en transformatieprojecten niet overgenomen? Acht het college het wenselijk dat een (monumentaal) pand dat wordt getransformeerd naar woningen mogelijk lager scoort omdat het niet kan voldoen aan dezelfde netbewustheidseisen als nieuwbouw?
19. Welke maatregelen neemt het college om transformatieprojecten te beschermen tegen achterstelling?

6. Netbewustheid

De netbewustheidsnormen (8–10 W/m²) is een lokale Dordtse norm, gebaseerd op een studie van Stedin en de gemeente Dordrecht over alleen Dordrecht. De netbewustheidsnorm is geen landelijke norm en komen buiten Dordrecht helemaal niet voor. Landelijk wordt wel gewerkt aan *netbewust bouwen*, maar zonder concrete W/m²-norm. Bij de SP leeft het vermoeden dat Gorinchem deze norm heeft gekopieerd, zonder eigen onderbouwing en is het volledig onduidelijk of ze wel realistisch zijn voor Gorinchem.

20. Kan het college uitleggen waarom een Dordtse norm wordt toegepast zonder (technische of juridische) onderbouwing over hoe dat in Gorinchem uitpakt en hoe dit zich verhoudt tot het gelijkheidsbeginsel?
21. Zijn de gehanteerde netbewustheidsnormen (8–10 W/m²) realistisch voor Gorinchemse projecten? En kan het college uitleggen waarom dat zo is?
22. Welke ondersteuning biedt het college aan Poort6 en kleine ontwikkelaars om aan deze normen te voldoen?
23. Hoe voorkomt het college dat projecten die al ver in voorbereiding zijn worden benadeeld omdat zij niet ontworpen zijn op deze nieuwe normen?

7. Kostenverhaal en financiële risico's

Kosten worden volledig doorbelast aan initiatiefnemers, wat sociale projecten kan benadelen.

24. Hoe hoog zijn de kosten die de netbeheerder rekent voor het behandelen van aanvragen, en wat betekent dit voor Poort6 en eventueel andere sociale ontwikkelaars?
25. Hoe voorkomt het college dat sociale woningbouw financieel wordt benadeeld door deze kostenverplichting?

8. Hardheidsclausule

Met de hardheidsclausule geeft het college zichzelf een zeer ruime discretionaire bevoegdheid, wat risico op willekeur geeft.

26. Welke criteria hanteert het college bij toepassing van de hardheidsclausule, hoe wordt willekeur voorkomen, en hoe wordt de raad hierover geïnformeerd?

9. Dordrecht-kopie & zorgvuldigheid

De toelichting in de beleidsregels bevat passages die niet op Gorinchem lijken te slaan, maar op Dordrecht. Net als bij de netbewustheidsnormen (6) heeft de SP sterk het vermoeden dat de Gorinchemse versie een kopie is van het Dordrechtse document, met slechts minimale aanpassingen.

- Zo wordt Dordrecht meermaals in genoemd in de toelichting. Ook in de versie die al openbaar achter het ondernemersmenu op Gorinchem.nl staat.
- En is de structuur, hoofdstukken en formuleringen identiek aan het Dordtse Gemeenteblad 2026, inclusief:
    - Artikelindeling
    - Formuleringen over privaatrechtelijk handelen
    - De volledige toelichtingstekst

27. Waarom bevat de toelichting meerdere verwijzingen naar Dordrecht en passages die niet op Gorinchem van toepassing zijn?
28. Dit document is niet volledig aangepast voor de situatie in Gorinchem. Kan het college uitleggen waarom het document niet volledig is aangepast en hoe dit zich verhoudt tot de vereiste zorgvuldigheid bij het vaststellen van gemeentelijke beleidsregels?
29. Ziet het college risico's dat deze beleidsregels juridisch kunnen worden aangevochten vanwege onzorgvuldige totstandkoming?

Wijze van beantwoording

o schriftelijk

Ondertekening

Eva Dansen
SP Gorinchem.